

Cm xúc Dalat

Tác Giả: Ledung

Thứ Tư, 21 Tháng 4 Năm 2010 12:37

Thân m n t ng nh ng ng i b n Dalat đã giúp tôi h u và yêu thành ph này.

images/stories/dalat_golf (Hình: Wikipedia Commons)

Dalat chào đón tôi b ng m t c n m a rào. Đ i tôi sân bay b n tôi nói: “Ch c Dung có duyên v i Dalat. Đã m y tháng nay tr i không m a, h Xuân H ng n t n c r i”. Đang m i đ o m t nhìn quanh, hít căng l ng ng c cái không khí s ch th m c a thành ph cao nguyên này, tôi không đ ý l i b n.

Lên xe tôi nói “Cho mình ng m nhìn đã nhé, nói chuy n sau”, và tôi háo h c thu nh n t t c nh ng gì r i vào t m m t tôi: nh ng hàng cây m c l ng ch ng tr i, nh ng khóm hoa l p lóa s c màu, nh ng ngôi nhà mái ngói l loi th p thoáng trong s ng khói b c lên t nh ng tri n đ i sau c n m a. Dalat đây , Dalat mà tôi đã đ c, đã nghe, đã bi t t bao lâu nay, Dalat c a thi ca, c a tình yêu, c a huy n tho i, Dalat c a thông reo, c a s ng mù và c c a n ng vàng?

Con đ ng t sân bay v thành ph u n l n qua nh ng đ i thông. N ng chi u đã kip h ng lên sau c n m a, nh ng không còn đ s c len qua nh ng t ng t ng cây đ ch m xu ng th m lá thông khô dày d i m t đ t.

Xe b t đ u ch y vào thành ph , và tôi thoáng chút h t h ng. Nh ng căn nhà nh , hình nh ch ng đ c chăm chút nhi u v hình th c, lô nhô tr i ra c m t đ ng. Nh ng căn nhà hình ng, m t ti n không quá b n năm mét, úp thìa san sát bên nhau. Nh ng toà nhà cao che khu t t m m t, che c tr i xanh. Tôi căng m t tìm nh ng ngôi bi t th m t t ng quét vôi tr ng mu t n mình sau nh ng tán cây, nh ng vòm c ng c kính v i nh ng giò phong lan kiêu hãnh khoe s c,

Cm xúc Dalat

Tác Giả: Ledung

Thứ Tư:, 21 Tháng 4 Năm 2010 12:37

nhng con đng mát lnh đ i hàng thông già...

Tôi tìm màu xanh c a thiên nhiên, tìm s vng lng c a ph núi, tìm bóng dáng duyên dáng uy n chuy n c a nhng cô gái Dalat n i tng thu m n t na, tìm nhng v n hoa r c r hng s c... Không th y, hay ch a k p th y? Tôi nôn nóng quay sang b n. Hi u cái nhìn dò h i c a tôi, anh nói: “Dalat v n là thành ph trong r ng, r i r ng trong thành ph , và bây gi là thành ph trong thành ph . Thiên nhiên thay đ i, con ng i cũng đ i thay” M t anh thoáng bu n. Anh sinh ra và l n lên ở Dalat, hi u tng ng n c b c tng c a Dalat, yêu Dalat b ng m t tình yêu mà gi đã xen l n nhi u đ n đau, hoài ni m... nên nhng gì anh nói, tôi nghe mà không h i gì thêm.

Tôi bi t r ng sau m t Hà N i n ào, b i b m, náo nhi t... thì Dalat qu là đ m đ n lí tng cho nhng gi kh c bình yên, th giã. Nhng ai ngăn c n đ c cái cm giác m t mát trong tôi. Bi t bao ng i, trong cái vòng xoay khôn cùng c a con t o, v n mu n có m t lúc đ ng chân, v l i v i mi n đ t yêu đ u c a mình, tìm l i m t ngôi nhà nh , m t tri n đ c v ng, m t g c hoa m c lan, m t chi c gh đá trong sân tr ng... và không th ép con tim mình ch p nh n m t th c t đầu lòng r ng v n v t đã đ i thay.

Đ m đ n đ u tiên c a tôi là Vi n đ i h c Dalat. Nghe nói ngôi tr ng này v n là tr i Thi u sinh quân Camp Robert đ c chính ph Đ nh t c ng hoà nh ng l i đ thành l p Vi n v i giá tng tr ng m t đ ng b c Vi t nam, tng đ ng 2-3 cents t n M . Cũ m i đan xen, m t s k t h p mi n c ng và coi th ng th m m . Tôi tìm đ n nhng ch ng tích đã s ng, đã th cùng ngôi tr ng này h n 50 năm qua. Tôi ch m tay vào thành c u Ki u, nh cánh sinh viên ở đây v n g i cây c u quét s n đ r c này.

Tôi ng i gi a n ng tr a trên b c c u thang c a ngôi nhà th vi n nh cũ, trên mái v n gi nguyên ch THU VIEN đúc n i đ n s màu tr ng xám. Tôi lang thang đ c theo nhng con đ ng r p bóng cây ch y th ng t c ng tr ng vào r i r sang hai ng . Tôi đ ng chân ng m nhng ngôi nhà cũ kĩ c a Khoa V t lí, Hoá h c. Nhìn nhng t p sinh viên áo phông qu n bò bó sát ng i, tôi c m ng tng ra nhng t p n sinh duyên dáng trong nhng tà áo dài tha th t, nghiêng nón che n ng, che c n c i e p, ngăn c ti ng c i trong tr o c ngân mãi trong không gian... N u nhng g c thông già này bi t k chuy n, tôi s n sàng ng i tình t cùng cây c đêm nay, đ l ng nghe l i thì th m không đ i gian c a l ch s .

H i v Đ i Cù, b n nói, thoáng l ng l : “Ngay tr c c ng tr ng này thôi”. C p kè cái máy nh, anh đ n tôi sang bên kia đ ng, b c qua m t cánh c ng đ s g n dòng ch Dalat Palace

Cơm xúc Dalat

Tác Giả: Ledung

Thứ Tư: 21 Tháng 4 Năm 2010 12:37

Golf Club since 1922. Bị t là b c vào vùng c m đ a r i nh ng anh c ng quy t “C ch p đ”, còn tôi thì nôn nóng có nh ng t m nh g i cho b n xa nên đành mua i m t ch p v i vàng. M t cô gái tr , ch c là b o v viên, ch y t trong ra đ u i qu y qu y: “Không mua vé ch i golf thì đ ng ch p nh”.

Nhìn v m t b n, tôi s có chuy n nên l i v i anh ra. V a b c, anh v a ngân nga: “Đ i Cù gi c a ng i ta, Thôi đành đ c nh đ mà nh nhau”. Tôi b t c i tr c cái v gi n h n, h m h c c a anh và mu n anh gi i thích. Lên xe, ng i t l m t h i anh k : “Đ i Cù là th o nguyên gi a lòng thành ph , có c xanh mênh mông, có dòng C m l róc rách ch y qua thung lũng, có gió nh y múa trên nh ng đ nh đ i. Đ i Cù g m ba qu đ i v i nh ng cái tên r t lã m n: G p g , Hồ h n, Ái ân.

Tr c đây Đ i Cù không có hàng rào bao quanh, nó m r ng lòng đón nh n t t c . Nh ng chú bé đ n đ nô gi n, đ d m chân trong dòng n c mát l nh nh ng ngày n ng m. M t nhào leo lên b tìm b i nh ng c m a đá, r a s ch, g v , nhai ngon lành. Nh ng đôi nam n yêu nhau tìm đ n đây đ tình t . Dung có nghe nói đ n tr ng Võ b Dalat bao gi không? H i thanh niên, đôi khi m y đ a con trai b n tôi kéo nhau lên Đ i Cù, ch đ ng m nhìn.

Tôi không bao gi quên hình nh nh ng tà áo dài tha th t, v n vít bên chân nh ng chàng sinh viên sĩ quan cao l n trong b quân ph c oai v , n hi n trong màu xanh bát ngát c a th o nguyên, c a thông và c a hoa. Đ p và đ th ng l lũng. Ngay t năm 1942, thi t k đ án qui ho ch thành ph Dalat, ki n trúc s ng i Pháp Lagisquet đã khoanh vùng Đ i Cù nh m t khu v c “b t kh xâm ph m” đ t o m t t m nhìn thoáng đ ng cho Dalat. Đ i Cù là bị t bao k ni m c a l p l p ng i đã t ng s ng, t ng đ n v i Dalat. Th mà ngày nay nó đóng c a đ ph c v cho m t câu l c b golf ch có ch ng 100 h i viên. T ng năm t i là h p đ ng cho thuê đ t ch m đ t, không ng ng i ta l i kí ti p m t h p đ ng m i kéo dài đ n năm 2041. Tôi là con dân c a thành ph này, th mà đ n ch p m t t m nh cũng b xua đ u i”.

Tôi không th không nh n ra và chia s n i kh c kho i trong anh. Đ i Cù, món quà t ng vô giá c a đ t tr i, th ngôn ng thi ng li ng không biên gi i, đã ra đi, ch còn l i trong kí c sâu th m c a nh ng ng i con Dalat v n th m mong m t ngày đ c tr v , đ c l n ng trên bãi c xanh, đ c đ m mình trong ti ng rì rào c a n c, c a gió, đ c hít th không khí c a t do...

Ga Dalat là n i ti p theo anh đ a tôi đ n. Anh nói r ng đây là nhà ga có r t nhi u cái nh t: nhà ga đ p nh t Đông D ng lúc khánh thành năm 1938; nhà ga có tuy n đ ng ray và đ u máy r ãng c a đ c đ a nh t th gi i, ch xu t hi n i Vi t Nam và Thu S; nhà ga c kính nh t Vi t

Cơm xức Dalat

Tác Giả: Ledung

Thứ Tư, 21 Tháng 4 Năm 2010 12:37

Nam và Đông D... ng hi... n nay. Ti... c r... ng vì nh... ng tính toán thi... n c... n và thi... u hi... u bi... t, toàn b... tuy... n đ... ng ray rằng c... a có m... t không hai này đã b... bóc đ... h... t.

Ga Dalat đ... c hai ki... n trúc s... ng... i Pháp thi... t k... theo phong cách nhà rông Tây nguyên, nh... m xóa nhòa c... m giác xa l... và thu hút nh... ng ng... i dân mi... n núi đ... n v... i cái ph... ng ti... n di chuy... n hi... n đ... i này. Ch... Dalat ch... m n... i đ... n s... , quét vôi đ... s... m, n... m ngay ng... n bên đ... i m... t chi... c đ... ng h... cũng đ... n s... không kém, mà tôi nghe nói là ghi l... i th... i gian bác sĩ Yersin đã phát hi... n ra Dalat.

Toàn b... tuy... n đ... ng s... t h... i đó dài 84km, len l... i gi... a núi r... ng hùng vĩ, ì... ch leo lên nh... ng t... ng đ... c cao, hay lu... n sâu trong nh... ng đ... n h... m t... i, tr... i bao thẳng tr... m v... n kiên nh... n làm đ... u g... ch n... i gi... a Dalat và Tháp Chàm. Ngày nay ga ch... ph... c v... du khách tham quan ph... núi trên m... t đ... n đ... ng khiêm t... n 7 km. B... c chân vào nhà ga, tôi g... p khách du l... ch, đ... u là gi... i tr... , đ... n ch... p... nh nhi... u h... n khách đi tàu. V... i đ... lo... i máy... nh, t... chuyên đ... ng v... i nh... ng... ng tele đ... kích c... đ... n máy t... đ... ng gi... n đ... n, h... thi nhau ch... p cùng chi... c đ... u máy c... x... a. H... đang tìm v... v... i đ... u... n m... t th... i c... a l... ch s... .

Tôi là bà già duy nh... t lẫn vào cái đám mê ch... p... nh đó, cũng trèo lên t... t xu... ng, cũng dang tay nhún chân, cũng c... i t... i roi rói tr... c m... t ng... i th... nh không chuyên nh... ng t... n tâm, lẳng xẵng ch... n góc ch... p. Tôi đã nhìn th... y tr... c cái nháy m... t tinh ngh... ch c... a con gái tôi khi xem chùm... nh này: “Mắm... i, trông teen quá đ... y!”

Xe b... t đ... u trôi xu... ng tri... n đ... c, b... n quay sang tôi: “Dung đang ch... ng ki... n m... t s... ki... n l... ch s... c... a Dalat mà m... i, m... i lăm năm m... i x... y ra m... t l... n. Xe đ... n chân đ... c Dung ph... i có câu tr... l... i đ... y.” Tôi t... nh b... : “Ch... i khó nhau quá!”, r... i bình th... n ngó ra ngoài c... a xe, ch... ng mu... n v... t óc suy nghĩ vì bi... t gì đâu mà nghĩ. Đứng chân đ... c, tôi ch... t gi... t mình. H... Xuân H... ng, ni... m kiêu hãnh c... a Dalat c... n khô. Đáy h... n... t toác nh... v... a qua m... t c... n h... n hán kh... c li... t. Anh c... i “Câu tr... l... i đ... y. H... đang đ... c thay n... c. V... y là Dung m... t cái lẳng m... n c... a nh... ng chi... u đ... o quanh h... đ... i bóng li... u r... i nhé”. Tôi b... o anh đ... ng xe, nh... y xu... ng gi... a h... , ghi l... i cái kho... nh kh... c đ... c đáo này. Ng... i gi... a lòng h... , tôi c... g... ng hình dung ra cái thung lũng phì nhiêu, n... i cách đây h... n m... t trăm năm t... ng là nh... ng b... n làng c... a các t... c ng... i Lat, ng... i Chil.

B... n ch... t h... i tôi “Đã bao gi... Dung th... y ph... ng tím ch... a?” Tôi ng... ngàng. ph... ng tím? Tôi ch... quen thu... c v... i s... c ph... ng vĩ đ... r... c trong sân tr... ng cùng ti... ng ve râm rạn gi... a tr... a hè, khép l... i m... t năm h... c, b... t đ... u nh... ng ngày rong ch... i... Có ph... ng tím n... a sao? Không nhi... u l... i, anh đ... a tôi đ... n con đ... ng đ... n vào ch... Dalat, ch... cho tôi xem g... c ph... ng tím đ... u tiên đ... c tr... ng

cách đây đã gần 50 năm. May cho tôi đang là mùa hoa nở, những chùm hoa hình chuông tím bí ẩn nép mình trên bầu trời trong xanh. “Đỉnh đảo của Dalat đẹp y!” anh hãnh diện nói.

Hồi đó những Mai Anh Đào, bạn nhìn tôi: “Chắc những gì Dũng kể về rừng Mai lâu lắm rồi phải không?” Thấy tôi không hiểu, bạn đứng chân bên mặt tôi hiểu sách, tìm kiếm mặt trời rồi đi ra cho tôi cuốn Bí mật thành phố hoa Dalat (*). Trang 36 cuốn sách ghi: “Trên đảo này Dalat là xứ sở của mai anh đào. Những rừng năm tháng dần trôi, thời gian xoay vần, mặt trời cây già cứ đi, mặt trời biển ngó nghiêng ta nhìn tâm hồn chết... Những ta thì nhau phá rừng lấy củi. Chết hết thông họ quay sang đốt củi mai. Đốt hết mặt trời cũng rừng mai huy hoàng không còn nữa.”

Tôi bàng hoàng, bỗng chốc nhớ đến mùa hoa anh đào nở ở quê. Mười tháng Tết năm ngoái, tôi đã quyết định dành cả mặt trăng học bạn, bay từ Tây sang Đông, từ quê về Washington DC vào mùa anh đào nở. Bạn tôi nói “Đừng tiết kiệm tiền bạc vì đó là thời con có thể kiếm ra bằng lao động. Còn những khoản thì con phải tự tạo ra cho mình, không mua được.” Tôi biết bạn nói. Đến tận giờ tôi vẫn còn cảm nhận cái lạnh se sắt phả lên mặt trời đẹp đến mặt trời hoa phết hương, mạnh mẽ, vẫn nhìn thấy những khuôn mặt tràn ngập hạnh phúc, hương trong sắc hoa và trong giá lạnh, tìm kiếm mặt trời hành cây những trái hoa ngọt ngào mặt trời đẹp chấp chới, vẫn nghe tiếng riu rít của đất trời ngôn ngữ của hàng ngàn người đi về khắp nơi... Vội vã mà ở đây... Thấy vẻ thản nhiên của tôi, bạn an ủi: “Dũng đừng buồn, Dalat bây giờ quê có hoa anh đào rồi, quanh Hồ Xuân Hương, và rồi rác khắp thành phố. Dalat đang hồi sinh!”

Tôi đã lang thang cùng những người bạn ở Dalat đến Cafe Tùng, đến Grand Lycée, đến dốc chợ Hoà Bình, đến XQ S quán... cùng ngắm những chùm hoa mimosa rực rỡ sắc vàng giống tôi nhớ đến Melbourne. Tôi đã từng nghe những câu chuyện họ kể về thành phố này, đã cảm nhận những buồn nỗi niềm trong từng lời kể. Tôi là kẻ may mắn vì đã gặp được họ và được họ chia sẻ. Tôi đến thành phố này trong sự háo hức, tôi ra đi trong nỗi buồn man mác, những tôi hi vọng vào điều bạn nói: “Dalat đang hồi sinh!”

Hà Nội 10-04-2010